

מסורת הש"ס

(א) [בס"א: ח' כיפי: וכן להלן]
(ב) [נ' לעיל כל: מ"ט על
(ג) [שם: ג: וס"ג]
(ד) [ר"ה: כ: וס"ח: פ'
(ה) [ל' אמר לו: ר"ה: ו] דכ
ידי עבד מלך כ"ה בס"א
(ו) בס"א: ג'ג: (ח) [נדק: ע'
(ט) בס"א: ח' כיפי: ו] וס"ח
ל:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' שז ואל תעשה
עדיף דאי לא: (ב) שר"י
ד"ה וכן אמרנו וכו' לרבה
מודד המגידוים ושרי
דכל פחות: (ג) ד"ה ויזכ
ויזכ וכו' שהו' ויזכ
משמט (והרי זה משמט)
מ"ח וכו' כ"ל להנה
הדמ' משהמשמט: (ד) תוס'
ד"ה יתנו וכו' כל היתנין
על מובח החיצוני
שניתנו במתנה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה פתן ד' וכו'
ולדאי לאו דכל תוס'.
מנהיג"ק שיש קולן כ'
ועוד שיהי' מוס' מכו
פרק במד' דעירובין ח"ל
וע"ל דלון עשה דומה
ל"מ שנתקדש כדאמרין
פרק דס' טעמ' מיהו י'
לחות ללא דמי דמי
דל"מ שנתקדש מל"מ ואל
ממדי קמי עשה אצל גמ' כל
תוס' ל"ש שז טומאה
דשרי נמי בעמלה. ק"ח מ"ח
י"ל מין דהוי שנתקדש לא
דמי ע"כ מוס':

מוסף רש"י

משום דהוי דירה
שחשמישה לאורי. אינה
עשויה דירה זו אלא לנצח
אורי שחלה לה לשמור
השדות ואולי משום דירה
למחר ה"ק גדול (סוטה
(כ) ואין מטלטלין בדירה
זו אלא כן כחשמישה
בפרק שני (ע"ל כ"ב). כלל
אמר ר"ש בן אלעזר כל
אורי שחשמישה למידי כגון
דיר וסוה ומוקדע וחרג
ואפילו "סוה מותר וכל
דירה שחשמישה לאורי כגון
בירגנין ששדות בית
סאתים מותר ויתר מית
סאתים אסור, דלאו דירה
היא דעל כחיה הוא דש
(ע"ל סו"ט). בקבוצה שרג
אסור מיד. ואפ"י דמודד
גופיה קנסא הוא (גיטין
(ג) היתנין במתנה
אחת. כגון דס' ככור
שנתקדש בדם מעשה, בין
בכלל או בכוסות (נדרים
(ה) יתנו במתנה אחת.
והרי י' כה משנין וכו' קא
לשנין (ר"ה: כ"ב) קא פלגא
דעמיה השתא דלאמרינן י'
כילה ומשמין עליה ש'
במתנה זו משנין, ואם
(ר"ה: כ"ב) כגון דס' עולה
אריבה במתן אחת. כגון
היתנות מדם הכור כללין
עולה יא, דכל היתנין על
לישע ואינו עושה ואיסור
במלוי (סו"ט).

משום דהוי דירה שחשמישה לאורי. אינה לדור זה תמיד אלא להסמוך זה שומרי (אורי) השדה: מלמעלה מג' לסוף ג'. ולאחר שהגזירה שלשה חזרו וכפפו: דדמו י' משוניהם. כשן סלע כהר זה שמשופע לנדרין כך יואלץ שרשיו קטנים מתוך הגדולין לנדרין וכפופין לארץ מכלן ומכלן והגדולים הולכין ומגזיזין באלכסון יותר מג' כזה*: דסלקי לעילאי. הגדילים משהגזירה למעלה מג' אסורין. לדברי הכל: דנחסי לפסא. הגדילים לראשו של נד האילן כל של גזיה ג' וכן קטנים היואלץ מן הגדילים בשפולו: שז. לדברי הכל דאכתי לאו לכלל איסור אמו: לנדרין. השרשים הקטנים היואלץ מתוך גזיה של גדולים ומטין לארץ לתוך ג'. לרז ששת אסורי דמכח איסורא אמו לרבה שז: וכן אניגרא. אילן היואלץ מתוך חריץ קצר העשוי להוליך המים לשדות ושני ילי האילן של נד גידודי החריץ נכנסין בגידודיו ואם נד למדוד איסורא אמו לרבה שז: וכן קרן וית. אילן העולה במקצוע שני כותלים של חצר וג' נדרין נכנסין בתוך המקצוע שנתכתיס ואין נראה אלא נד שמצחון וולקן ועולה עד למעלה לכותל פחות מג'. לרבה כל פחות מג' לאו אילן הוא דמעולם לא גזיה* שלשה ולרז ששת מארעא משמינן ומכח איסורא אמו. ודוקא קרן וית אצל אצל כותל צעלמא מודה רבה דהואיל ושלשת נדרין גזיהין והרביעי שז לארץ או לכותל דאסור אפ"י נד שז לכותל: דהוי סליק באיפומא. בתוך הבית היה עומד ועולה דרך פי ארובה למעלה מן הגג פחות מג': ושרא ליה. דלינו נראה מן הגג ג' אפ"י באחד מנדרין: רבה שרא לך. דאמר לא אמרי' מכח איסורא אמי דהא הכא בתוך הבית הוא דאסור שגזיהו נראה שם: דמאי. כארעא סמיכתא היא דהא אמרין לעילאי חלון שזין שני בתים למעלה מ' כמאן דמלי דמי: דהדרי כיפי*. ואשמעינן דלא ישע על הכפופין דאי על הגבוהין פשיטא

אכתי לא אשמעינן אלו הן משום שבות לא עולין צאילן צמס' צילה (דף ל:): ולדו אחד שז לארץ. שהקרקע גזיה נלדו האחד מודה רבה היכא דשלשת נדרין מן הארץ דאסורה נד השוה לארץ. ואין ניטלין צאילן. אשטנדל"י: צור ושיח ומערה. בין שיש בהן מים שזין צמס' מים: מטפס ויורד דטעמא לאו משום דטרחא אלא שלא יתלוש מן המחוזר במתכיון: אם ענה. צאילן אסור לירד כל דרך ירדתו הוא משתמש במחוזר: ענה מצעוד יוס וקדש עליו היום אם קנסין ליה ויורד: היתנין במתנה אחת וכו'. כגון דס' הככור שנתערב צדס ככור אחר: ינסנו במתנה אחת. ועולה אותה מתנה ליה ולזה: מסן ארבע צמסן ארבע. דס' חטאת זו נשפך לדס חטאת זו יתנו ד' מתנות ועולה לזו ולזו: ינסנו צמסן ארבע. דקסצר קוס עשה מלוא עדיף אע"ג דהא מלוא איכא נד עזירה דעבר אככור אצל תוסף אחי עשה דחטאת דכתיב (ויקרא ד) ונתן על קרנות ודמי לכל תוסף דככור: ורבי יושע אומר נוסנו במתנה אחת. כיון דקיימא לן* כל היתנין על מוצה החילון שנתן במתנה אחת כיפר הכא דלא אפשר סמיכין עליה אפילו לכתחילה ולא עצרין אצל תוסף ואי משום כל תגרע דחטאת כדקאמר טעמא מוטב שיעקר כל תגרע מאליו שהוא יושב ואינו עוקר הלאו צידים מעצור על כל תוסף שהוא עוקר צידים: ס"ג יורד. דהך ירדה מלוא היא דהא כל זמן שהוא יושב משתמש (ו) והרי זה תשמיש הלכך אע"ג דהשתא משתמש תשמיש אחר כשכור יתור ויתור עדיף משעב שם: דקא עמיד מלוא. דמקיים עשה: לא קא עמיד מלוא. פורש מן העצירה הוא ע"י עזירה אצל קיום מלואו אצל: נלל

דקדיש פ"ח ד' היתנין מתן אחר וכו', לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שז ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן במאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומורי מצוה קא עביד. אבל הכא דכי נחית מן האילן לא עביד [מורה] הכי נמי דלא ירד. (ואי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שז ואל תעשה עדיף משום

דקדיש פ"ח ד' היתנין מתן אחר וכו', לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שז ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן במאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומורי מצוה קא עביד. אבל הכא דכי נחית מן האילן לא עביד [מורה] הכי נמי דלא ירד. (ואי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שז ואל תעשה עדיף משום

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין ק.

ובן בקרן וית. פי' כונטרס שג' נדרין נכנסין תוך המקצוע ואין נראה מצחון אלא נד רביעי ואיטרין למימר מריוהו קרן וית להודיע כח דרז ששת ונגר דמשני נדרין להודיע כח דרבה דשרי ומיהו מודה רבה צמסון לכותל שאינו שז לארץ אלא מלד אחד דאסור והא דנקט ברייתא צמסון ודו אחד שז לארץ לא תקשי לרז ששת דלדידיה לאו דוקא נקט נדו אחד דהוא הדין משני נדרין: במתן ד' במתן אחת. פי' עולה שיהא מתן שמים שזן ד' צכור או צפסח אצל און לפרש מתן ד' היינו חטאת דלס נמערבה מתן חטאת צפסח או צכור און להס תקנה לפי שז למעלה מחוט הסיקרא וזה נמטה וא"מ ולימי עשה ולידו לאו דכל תוסף וי"ל דלא דמי כלל לנללס צלית דהכא ע"י פשיעה הוא צל ויהי יכול להמקיים צלל דחית הללו: יתננו במתנה אחת. דקיימא לן* כל היתנין שנתנו במתנה אחת כפר: נלל

תחליפא דשרא לך כרבה שרא לך פשיטא מהו דתימא אפילו לרז ששת ביתא כמאן דמלי דמי ולישתמש בפחות מג' סמוך לגג קמ"ל תנן שרשיו גבוהין מן הארץ ג' טפחים לא ישב עליהם היכי דמי אי דלא הדרי כיפי* פשיטא אלא לאו אע"ג דהדרי כיפי לא לעולם דלא הדרי כיפי והא קמ"ל ד' אע"ג דצידו אחד שז לארץ: ת"ר שרשיו אילן שגבוהין מן הארץ ג' טפחים או שיש חלל תחתיהן ג' טפחים אע"פ שצידו אחד שז לארץ ה"ל לא ישב עליהן לפי* שאין עולין באילן ואין נתלין באילן ואין נשענין באילן ולא יעלה באילן מבעוד יום וישב שם כל היום כולו אחד אילן ואחד כל הבהמה אבל צור שיה ומערה וגדר* מטפס ועולה מטפס ויורד ואפילו הן מאה אמה תני חדא אם עלה מותר לירד ותני חדא אסור לירד לא קשיא כאן מבעוד יום כאן משחשיכה ואיבעית אימא 'הא והא משחשיכה ול"ק כאן בשוגג כאן במזיד ואיבעית אימא הא והא בשוגג והכא* בקנסו שוגג אטו מזיד קמיפליג מר סבר קנסין ומר סבר לא קנסין אמר רב הונא בריה דרב יהושע כותנאי* ה היתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין מתנה אחת יתנו במתנה אחת מתן ד' במתן ד' יתנו במתן ד' מתן ארבע במתן אחת ר"א אומר יתנו במתן ד' ור' יהושע אומר יתנו במתנה אחת אמר לו ר"א הרי הוא עובר על כל תגרע אמר לו ר' יהושע הרי הוא עובר בכל תוסף* א"ר אליעזר לא אמרו אלא כשהוא בעצמו אמר לו ר' יהושע לא נאמר כל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד א"ר יהושע כשנת עברת על כל תוסף ועשית מעשה בידך כשלא נתת עברת על כל תגרע ולא עשית מעשה בידך לר"א דאמר התם קום עשה עדיף ה"ג ירד לר' יהושע דאמר התם שב ואל תעשה עדיף ה"ג לא ירד דילמא לא היא ע"כ לא קאמר ר"א התם קום עשה עדיף* אלא דקא עביד מצוה אבל הכא דלא עביד מצוה ה"ג לא ירד ואי נמי ע"כ לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף* (ה) אלא דלא

דלא ר' יהושע דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שז ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן במאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומורי מצוה קא עביד. אבל הכא דכי נחית מן האילן לא עביד [מורה] הכי נמי דלא ירד. (ואי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שז ואל תעשה עדיף משום

דקדיש פ"ח ד' היתנין מתן אחר וכו', לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שז ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן במאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומורי מצוה קא עביד. אבל הכא דכי נחית מן האילן לא עביד [מורה] הכי נמי דלא ירד. (ואי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שז ואל תעשה עדיף משום

עין משפט נר מצוה

לש א ב ג ד מ"י פכ"א מהל' שבת הל' ח סמג' לאון סה טו"ש"ח א"ח כ"י שלו סקיף ב: ב ה ו מ"י ח' שם הל' ו] ט טו"ש"ח שם סקיף א: ז [מ"י כ"ד שם הל' טו"ש"ח שם סקיף יג

הנהגה:
בא ח מ"י פ"צ מהל' פסולי המוקדשין הלכה יא:

אשטנדל"י
[אשטנדל"י:
להתמחה, להשתרע.
דפס"י [נפס"י]. לחורל.

רבי נסים גאון

משום דהוא דירה שחשמישה לאורי וכל דירה שחשמישה לאורי אין מטלטלין בה ויתר מיתא. סאתים. ואיתה בתוספתא דעירובין בפרק ב'. ואיתה נמי בגמרא דעירובין פסין, כלל אמר ר' שמעון כל אורי שחשמישו לדירה כולל, וכל שחשמישה לאורי כגון בירגנין שבשרה ובבית סאתים מותר יתר מיתא סאתים אסור.

רבינו חננאל

איתמר שרשי האילן הבאין למעלה מג' טפחים חורוין נכנסין לתוך ג', רבה אמר מותר לישב עליהן דכל פחות מג' דארעא כארעא הוא. רב ששת אמר אסור. כיון דמכח איסורא קא אתי אסור. דמי למשניתא. פי'. (ה) הווא דיקלא דהוא לבי חרובי ב' אביי דהוא סליק באיפומא. פי' היה עולה אותה תמרה עד הגג, ובגן היה לול ויצא מן הלול ועלה באורי הגג והוא עכשיו נפסיה בפחות מג' לנג. אתא לקמי' (רבה) רב יוסף, שרא ליה לישב עליהן. אמר ליה רב אחא בר תחליפא הני דשרי לך כרבה שז לך, דאמר כל פחות מג' לארץ ארץ היא. הכא נמי כל פחות מג' פשטא גג הוא. ואמרין פשטא גג ששת היתמא אפילו לרז ששת דאמר כל פחות מג' לארץ ארץ היא. הכא נמי כל פחות מג' פשטא גג הוא. (ו) חלל כו'. תני חדא (עלה) אם עלה [מותר] לו לירד. והני מילי מבעוד יום אבל אם עלה משחשיכה אסור. איתמר אימא לעולם בשעלה משחשיכה, ואם בשוגג ירד במזיד לא ירד. אמר רב הונא בריה דרב יהושע שז ואל תעשה עדיף משום

(ה) נראה דקסר בעתקא פי' ד' רבנו על משום א"י ע"י עקר משמיתא.